

C:\Users\Plazma\Desktop\306\Block_Lawrence-Zvlastni_ze_se_ptate.pdb

PDB Name: Block L. Zvlastni ze se ptate
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 3.12.2008
Modification Date: 3.12.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

LAWRENCE BLOCK

ZVLÁŠTNÍ, ŽE SE PTÁTE

Bylo to v den, o kterém by méně originální autor řekl, že byl osudný. Mladý Robert Tillinghast vstoupil do obchodu s obnošenými oděvy. "Abych pravdu řekl," oslovil majitele, "dneska si nic nekoupím, ale rád bych se vás na něco zeptal. Už o tom hrozně dlouho uvažuji. Díval jsem se na ty starší džínsy, co máte vzadu ve výkladu."

"V pondělí odpoledne takových dostanu stovku," pravil majitel.

"Vážně?"

"Samozřejmě."

"Stovku kalhot," žasl Robert. "To je tedy hodně."

"Minimální objednávka."

"Fakticky? A všechny ve stejné kvalitě a v takovém stavu jako tyhle ty ve výkladu?"

"Naprosto. Jenom nevím, jaké velikosti dostanu."

"To je asi náhoda, vidíte?"

"Ano. Ale všechny budou z nejlepších značek a v dobrém stavu, obnošené, ale ne nějak rozedrané. Tak bych je asi nejlíp charakterizoval."

"Mně se líbí," řekl Robert, nepříliš upřímně. "Víte, vrtá mi strašně dlouho hlavou jedna věc. Vy přece dostanete za jedny obnošené džínsy šest dolarů, nemám pravdu?" Měl. "A asi moc neprohádám, když odhadnu, že vás stojí tak polovičku." Majitel po krátkém váhání připustil, že takový odhad by se příliš nelišil od skutečnosti.

"V tom to všechno je," řekl Robert. "Vidíte ty džínsy, co mám na sobě?"

Majitel se na ně podíval. Nic zvláštního, mnohokrát seprané kalhoty značky Lee Riders, které právě začínaly na kolenou řidnout. "Moc pěkné," podotkl muž. "Dostal bych za ně šest dolarů bez problémů."

"Ale já je nechci prodat."

"No jistě. Proč byste je prodával? Zrovna začínají být pohodlné."

"Přesně!" Robert se rozehříval a oči mu maličko vystoupily z důlků. To se mu stávalo, když ho něco hodně zaujalo; nevěděl o tom, protože se v takových momentech neviděl. "Přesně," opakoval. "Obnošené džínsy, které vidíte v obchodech, ve vašem nebo jinde, jsou právě v takovém stavu, kdy začínají být pohodlné. Nikdy nejsou opravdu mizerné. Nebo vystavujete jen ty lepší?"

"Ne, všechny jsou takové."

"To říká každý." Robert už podobných rozhovorů vedl na svých cestách hodně. "Samá nejlepší kvalita, všechny v bezvadném stavu, všechny stejně obnošené."

"No a?"

"No přece," triumfoval Robert, "kdo je dává pryč?"

"Aha."

"Ta firma, co je prodává. Odkud je bere?"

"Víte," řekl majitel, "je to zvláštní, že se ptáte. Mě to taky zaujalo. Lidi si tyhle džínsy kupují, protože takové chtějí. Ale kdo se jich kruci zbavuje?"

"To bych právě taky rád věděl. Ne že bych z toho něco měl, kdybych odpověď našel, ale ta otázka mě hněte."

"Kdo jim je prodává? Rozuměl bych tomu u kalhot pro děti, ty z nich prostě rostou, ale velikosti pro dospělé? Ledaže by si mládež myslela, že pro ni džínsy už nejsou."

"Já budu nosit džínsy až do smrti," prohlásil Robert rezolutně. "Nikdy na ně nebudu starý."

Majitel jako by ho ani neslyšel. "Možná že na venkově jsou jiné poměry," uvažoval nahlas. "Já tyhle džínsy kupuju v Rockfordu, ve státě Illinois..."

"O té firmě jsem slyšel," řekl Robert. Je snad jediná, která dodává obnošené džínsy."

"Já o jiné nevím. Může být, že v jejich kraji jsou jiné poměry a lidi mají rádi džínsy zbrusu nové, a když je nosí nějakou dobu, zdá se jim, že už jsou staré. Možné to je, nemyslíte?"

"Asi jo."

"Protože mě jiné vysvětlení nenapadá. Koneckonců, kolik si ta firma může dovolit za ty džínsy platit? Dolar za jedny? Půl druhého nanejvýš? Kdo by jim prodával ještě docela dobré džínsy za takový pakatel?" Muž potřásl hlavou.

"Zvláštní, že se ptáte na věc, která mě napadla tolikrát, i když jsem si ji nikdy jako otázku nepoložil."

"Ta rockfordská firma," uvažoval Robert. "Tomu taky nerozumím. Proč se pustili do vedlejšího obchodování s obnošenými džínsy?"

"Inu, to máte tak," pravil muž. "Heslem dnešního amerického obchodního podnikání je diverzifikace. Vezměte si například mne. Začal jsem prodávat kořenáče na kytky a teď prodávám kořenáče a struny na kytaru a protektory a obnošené džínsy. Leckdo by asi řekl, že to je děsná kombinace."

"Taky se mi zdá," usoudil Robert.

Posedlost, jaká se zmocnila Roberta, je cosi podivného. Po nějaké době se buď změnil v neurózu, nebo poleví a stane se z ní námět k občasné konverzaci. Mladý Robert Tillinghast, v jiných ohledech neurotický až běda, potlačoval svou zvědavost ohledně obnošených džínsů a mluvil o nich jen občas, když se to zvlášť hodilo.

A teď se to hodilo znamenitě. Robert trempoval po Státech a byl co do pohyblivosti odkázán na laskavost kolemjedoucích automobilistů. Třebas byli jeho dobrodinci laskaví, měli sklon vyžadovat protihodnotu v podobě rozhovorů a Robert se naučil konverzovat nahodile na různá témata. Jedním z nich byly obnošené džínsy, blízké jeho srdci i tělu, a vlastní Robertovy džínsy často sloužily jako vodítko k takové konverzaci; někdo je označoval za senzační nebo aspoň pěkné, někdo je zásadně odsuzoval, což byla věc názoru a ten zase závisel (to musíme přiznat) hlavně na věku posuzovatele.

Jednou v západní Virginii, na úseku mezistátní dálnice 79 z Morgantownu dolů do Charlestonu, zastavil Robertovi muž, který ač nebyl o mnoho starší než on, jel v posledním modelu cadillaku. Robert uložil svůj batoh na zadní sedadlo, sebe sama dopředu a nemohl být spokojenější. Míval pocit, že když si člověk stopne drahý vůz, získává všechna privilegia jeho vlastníka, aniž za ně musel hradit splátky. Potom, když se auto hnalo k jihu, všiml si Robert, že se mu řidič každou chvíli dívá na nohy. Kradmé pohledy, vrhané koutkem očí a výmluvné. Robert si tiše povzdechl. To také patřilo k věci a jeho už to přestalo šokovat. A on měl takovou radost, že se sveze v tomhle voze, a teď bude muset vystoupit.

Řidič řekl: "Mně se jenom líbí vaše džínsy."

"Myslím, že mi právě začínají být pohodlné," oddechl si Robert. "Už je taky nosím pár pátků."

"Teď vypadají moc dobře. A ještě jich hodně užijete."

"Myslím, že mi vydrží léta," připustil Robert. "Když si jich budu hledět. Mimochodem, to mi připomíná něco, čemu se divím už dlouho." A spustil svou starou písničku, kterou měl časem vybroušenou a zakončenou otázkou, která mu nedávala spát od samého počátku. "Odkud propánakrále ta rockfordská společnost všechny ty džínsy bere? Kdo jí je prodává?"

"To je zvláštní, že se na to ptáte," řekl ten mladý muž. "Vy jste si asi nevšiml moji poznávací značky, když jste nastupoval, že ne?" Robert to připustil. "Málokdo to udělá," pokračoval mladý muž. "Stojí na ní ,Lincolnova země' a je z Illinois. A já jsem z Rockfbrdu. Čirou náhodou pro tu společnost pracuju."

"No to je k neuvěření! Nevím, jak dlouho se snažím tomu přijít na kloub, a teď konečně..." Přerušil se. "Proč odbočujete z mezistátní?"

"Před Charlestonem je odkloněná doprava kvůli nějakým pracím na silnici a může tam být pořádná zácpa. No ano, já u té firmy pracuju."

"V prodeji asi, vidíte? Shromažďujete objednávky? Musíte jich mít spoustu. Vždyť to vypadá, že obnošené džínsy od vás se prodávají po celých Státech."

"Distribuci máme dobrou," souhlasil mladý muž, "a naše prodejní oddělení si vede slušně. Ale já pracuju v akvizici, jezdím po světě a sháním džínsy od lidí. V Rockfbrdu je pak pereme a sterilizujeme, přišijeme nějakou tu záplatu, když je potřeba, a..."

"Vy jste vážně v akvizici?"

"Už je to tak."

"Tohle je tedy můj šťastný den," Robert až vybuchl. "Vy jste právě ten člověk, který mi odpoví na všechno. Odkud ty džínsy berete? Kdo vám je prodává? Kolik za ně platíte? Co za lidi prodává bezvadné džínsy?"

"To je hodně otázek najednou."

Robert se zasmál, nadšený sám sebou, svým dobrodincem a celým světem. "Já ani nevím, kde začít, jsem z toho celý zmatený. Ale poslyšte, tahle objížďka je nějaká zapadlá cesta, že? Moc lidí o ní asi neví, nikdo tu nejedí... Ti chudáci, co mají cestu do Charlestonu, zkusnou všichni na dálnici."

"My tomu utečeme."

"Máme štěstí. Tak dobře, kde bych začal. Aha, ten velký otazník, který mi nikdy nedal spát. Co firma jako vaše pohledává ve kšefte s obnošenými džínsy?"

"To je tak," povzdechl si mladý muž, "heslem amerického obchodu je dnes diverzifikace."

"Ale společnost jako vaše," namítl Robert. "Rockfordské potraviny pro psy, akciová společnost. Jak jste vůbec přišli na to rozjet takový obchod?"

"Je to vážně zvláštní, že se na to ptáte zrovna vy," řekl mladý muž, jemně zabrzdil a auto se zastavilo.